

Szabadka, 1910. március 24. – Budapest, 1978. március 22.

Értelmiségi családból származott, apja író, újságíró, a Szegedi Napló szerkesztője. 1934-ben a szegedi Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetemen magyar-latin-görög szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett. Még ebben az évben ugyanitt magyar néprajzlélektani témával bölcsészdoktori oklevelet szerzett. Hallgatóként részt vett a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiuma megalapításában és munkájában. Szoros baráti szálak fűzték Radnóti Miklóshoz. 1935-ben az Állástalan Diplomások Országos Bizottsága gyakornoka a Magyar Nemzeti Múzeumban. 1935-től 1944-ig a Magyar Rádió munkatársa; az irodalmi osztály helyettes vezetője volt. Közben, az 1930-as évek második felében házitanító Kozma Miklós belügyminiszter gyermekei mellett. 1935–1937-ben, majd 1942–1943-ban a Magyarságtudomány című folyóirat szerkesztője. 1937-ben bekapcsolódott a munkásmozgalomba; az 1940-es évek elejétől az illegális KMP-vel is összeköttetése volt. 1942 tavaszán a Magyar Történelmi Emlékbizottság egyik szervezője. Ugyancsak 1942-ben csatlakozott a Független Kisgazdapárthoz. 1943-ban részt vett a párt polgári tagozatának a megalakításában; a közművelődési bizottság elnöke lett. Kapcsolatban állt Bajcsy-Zsilinszky Endre körével is, az ő megbízásából készítette el 1944-ben a kisgazdapárt művelődési-oktatási programját. A német megszállás után lemondott a Magyar Rádiónál betöltött állásáról, és a Grill könyvesboltban helyezkedett el. Bekapcsolódott az ellenállási mozgalomba, Bajcsy-Zsilinszky kérésére 1944 őszén részt vállalt az ifjúsági ellenállás szervezésében, többek között részt vett a Görgey-zászlóalj fegyveres diákalakulat megalakításában. 1945. január 18-tól 1947-ig a Magyar Központi Híradó Rt. (a Magyar Rádió és a Magyar Távirati Iroda) elnöke. Kezdetől a Budapesti Nemzeti Bizottság, majd 1945. október 7-től a fővárosi törvényhatósági bizottság tagja. Részt vett a kisgazdapárt újjászervezésében; 1945 februárjától az ideiglenes országos vezetőség kulturális bizottságának elnöke, a párt budapesti szervezete intézőbizottsági tagja, a fővárosi központ kulturális osztályvezetője. Az 1945. augusztus 20-i nagyválasztmányi ülésen bekerült az FKGP Országos Intézőbizottságába. 1945. április 2-án Budapesten az Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselőjévé választották. 1945. november 4-től az FKGP országos listájáról nemzetgyűlési képviselő. 1945 szeptemberétől a néprajz egyetemi tanára, májustól akadémiai levelező tag. 1946. március 7-én egyik aláírója az FKGP balszárnya nyilatkozatának, amely támogatta a Baloldali Blokk követeléseit. 1946. május elejétől – a Magyar Kommunista Párt kívánságára – tagja lett az FKGP Politikai Bizottságának. Baloldali magatartása, a kommunistákkal fenntartott tulságosan szoros kapcsolatai miatt 1946 júliusában pártfegyelmit kapott, majd augusztus elején kizárták a politikai bizottságból. 1947 februárjától a kisgazdapárti népi kollégiumokat tömörítő Magyar Kollégiumi Egyesület elnöke. 1947. március 14-től 1950. február 24-ig vallás- és közoktatásügyi miniszter. Nagy szerepe volt a Nagy Ferenc miniszterelnök 1947. június 2-i lemondását előkészítő pártközi tárgyalásokon. 1947 júniusától szeptember 12-ig ismét a politikai bizottság tagja, június 29-től a polgári tagozat társelnöke. Az 1947. augusztus 31-i választásokon Veszprém megyéből újra mandátumhoz jutott; 1949. május 15-én a Magyar Függetlenségi Népfront Csongrád megyei listáról került be a törvényhozásba. A Magyar Nemzeti Gazdasági Bank Rt. elnöksége mellett számos társadalmi egyesület – többek között a Magyar Partizánbarátok Szövetsége (1946-tól), a Magyar Bélyeggyűjtő Egyesületek

Szövetsége (alelnök 1946-tól), a Magyar–Szovjet Művelődési Társaság (társelnök 1946-tól) – tagja és vezetője. 1948. április 17-től ismét az FKGP Politikai Bizottsága tagja, a párt társelnöke. Miniszterként jelentős szerepe volt az iskolák államosításában, valamint az egyházak és az állam viszonyának a szabályozásában. 1948. december 14-től az MTA átszervezését végrehajtó Magyar Tudományos Tanács társelnöke. 1948 júliusában a „Dolgozók az iskoláért” mozgalom országos intézőbizottsági elnökévé választották. 1949 márciusától a Magyar Függetlenségi Népfront Országos Tanácsának, 1954. október 24-től a Hazafias Népfront Országos Tanácsának a tagja. 1950. február 24-én többszöri kérésére felmentették kultuszminszteri tisztségéből s kinevezték a Múzeumok Országos Központjának vezetőjévé. 1954. október 24-től az átszervezett Hazafias Népfront Országos Tanácsa tagja volt. eként a múzeumügy és a műemlékvédelem irányítója. Több mint fél évtizedes mellőzöttség után, a kádári konszolidációt támogatva, 1957-ben ismét bekapcsolódott a politikai életbe. 1957. október 22-én az újjászervezett Hazafias Népfront főtítkárává választották; tisztségét 1964. március 20-ig töltötte be. 1964-től haláláig a Hazafias Népfront Országos Tanácsának az alelnöke. 1958. november 26-tól az Elnöki Tanács tagja. 1958. november 16-án ismét országgyűlési képviselővé választották, a Hazafias Népfront Bács-Kiskun megyei listájáról, 1967. március 19-étől haláláig Bács-Kiskun megye 14. számú egyéni választókerületéből lett a parlament tagja. 1970-től haláláig a parlament kulturális bizottságának az elnöke. 1957-től 1963-ig az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora. 1964-től a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat elnöke. 1958-tól akadémikus, 1967. március 1-jétől haláláig az MTA Néprajzi Kutatócsoportjának az igazgatója. Közéleti szerepe mellett az 1930-as évektől kezdve jelentős tudományos tevékenységet fejtett ki. Kutatási területe a folklór, ezen belül a népmese és a népballada vizsgálata volt. Az Európa-szerte ismert magyar folklorisztikai iskola megteremtője. Vezető szerepet töltött be a magyar néprajztudományban; 1950-től haláláig szerkesztette az Acta Ethnographicát, 1949 és 1956 között az Ethnographia című folyóirat főszerkesztője. Főszerkesztőként ő irányította a Magyar néprajzi lexikon munkálatait is.